

တၢ်တူၢ်ဘၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်သ့အလီၢ်အကျဲတဖၣ် (Sensory Spaces)

တၢ်တူၢ်ဘၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်သ့အလီၢ်အကျဲတခါစံးတၢ်န့ၣ်မ့ၢ် တၢ်မနုၤလဲၣ်.

တၢ်တူၢ်ဘၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်သ့အလီၢ်အကျဲတခါမ့ၢ်တၢ်လီၢ်တခါလၢပုၤတၢ်လဲၣ်ဆူ အအိၣ်လၢအကဟံၣ်အသးဂၢၢ်ဂၢၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်လီၢ်တၢ်ကျဲတခါအံၤအပူၤ, ပီးလီၤဒိသိးဒီးတၢ်မၤဟူၤဂဲၤတၢ် ကယီၤကယီၤအစုကဝဲၤတဖၣ်, တၢ်စံးဖုအလီၢ်အ ဆံးဆံးဖိတဖၣ်, တၢ်ထၢၣ်ဂၢၢ်သးအဂီၢ်ပီးလီၤမ့ၢ်တၢ်လီၢ်ကလဲၣ်အဘၣ်တဖၣ် န့ၣ်တၢ်သ့အီၤလၢတၢ်ကဆိၣ်ထွဲတၢ်ပျၢၢ်လီၤဂံၢ်သဟီၣ်ခိဖျါနီၢ်ခိအတၢ်ဟူၤတၢ်ဂဲၤလၢ တၢ်ထီၣ်အီၤသ့လၢအဒိၣ်တဖၣ်မ့ၢ်တၢ်မၤဂၢၢ်အသးအတၢ်ဒိဘၣ်မၤဂ့ၤ ထီၣ်လၢပုၤသ့တၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဖိသၣ်လၢအိးရံၣ်ကၢၣ် ၅ ဂၤအကျါ ၁ ဂၤ အိၣ်ဒီးတၢ်တၢ်တခါလၢ အမၤတံၢ်တၢ်အတၢ်မၤလိမၤဒီးမ့ၢ်တၢ်မ့ၢ်အသကံၢ်ပဝး, ဟံၣ်ဃုာ် တၢ်သ့ တၢ်ဘၣ်အတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်စဲၤခဲ (dyslexia), တၢ်ဟံၣ်ဂၢၢ်နီၢ်ခိနီၢ်သးတန့ၢ်အ တၢ်ဂ့ၢ်ကီ (ADHD), တၢ်တသ့ၣ်ညါပလၢၤဘၣ်ပုၤဂၤအတၢ်တူၢ်ဘၣ်ဒိၣ် ဘၣ် (autism) ဒီး တၢ်ပျၢၢ်တၢ်ဆါတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

မ့ၢ်မတၤလိၣ်ဘၣ်တၢ်တူၢ်ဘၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်သ့အလီၢ် အကျဲတခါလဲၣ်.

ပုၤတၢ်လၢလၢဘၣ်ဘျးဘၣ်ဖျိၣ်လၢအတၢ်သ့ပီးလီၤစုကဝဲၤတဖၣ်လၢတၢ်တူၢ် ဘၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်သ့အလီၢ်အကျဲတခါအပူၤန့ၣ်သ့လီၤ, သနၢ်က့ၤလီၤဆီဒ်တၢ်ကဲ တၢ်မၤစၢၤလၢဖိသၣ်ယဲၢ်ဂၤအကျါတၢ်လၢအမၤလိတၢ်အကွၢ်အဂီၢ်လီၤဆီအဂီၢ် န့ၣ်လီၤ. လၢဖိသၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤအဂီၢ်, အဝဲသ့ၣ်အနၢၣ်သန့တဖၣ်လိၣ်ဘၣ်အါ ထီၣ်တၢ်မၤစၢၤဆူညါလၢအကထၢၣ်ဂၢၢ်အသးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ပီးလီၤစုကဝဲၤတဖၣ် လၢတၢ်ဟ့ၣ်ထီၣ်အီၤလၢတၢ်တူၢ်ဘၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်သ့အလီၢ်အကျဲတခါအပူၤဟ့ၣ် ထီၣ်တၢ်ထီၣ်ဟူၤထီၣ်ဂဲၤမ့ၢ်တၢ်မၤဂၢၢ်ထီၣ်သးအတၢ်ဒိဘၣ်မၤဟူၤလၢတၢ်လိၣ် ဘၣ်အီၤလၢဖိသၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤကကုာ်ထီၣ်ပသီထီၣ်ဆူညါအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

“ဘၣ်မနုၤအပိဘၣ်သ့တၢ်တူၢ်ဘၣ်ပလၢၤသ့ၣ်ညါတၢ်သ့အတၢ်လီၢ်တၢ်ကျဲတဖၣ်န့ၣ်လဲၣ်.

ကိၣ်သရၣ်တဖၣ်အသ့ၣ်ပိသးဝးဒိၣ်မးလၢအကအိၣ်ဒီးတၢ်တူၢ်ဘၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်သ့အလီၢ်အကျဲတဖၣ်ဒိပီးလီၤလၢတၢ်က မၤစၢၤကိၣ်ဖိတဖၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မံၣ်လဲၤခိဖျါကွၢ်သးတၢ်ဆိၣ်သန့ဒီးတၢ်ပျၢၢ်တၢ်ဆါန့ၣ်လီၤ.

-Denise Wright, ကိၣ်ဖိအတၢ်မၤစၢၤအတၢ်ဖိးတၢ်မၤအပူၤန့ၣ်တၢ်, Centennial ကိၣ်အကီၢ်ရၣ်

- တၢ်တူၢ်ဘၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်သ့အလီၢ်အကျဲတဖၣ်မၤစၢၤဖိသၣ် တဖၣ်လၢအကမၤန့ၢ်အတၢ်ဆိကမိၣ်ဆိကမးလၢအလီၢ်အ ကျဲဘၣ်ဘၣ်လၢတၢ်မၤလိမၤဒီးတၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
- တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤမၤစၢၤဃုာ်ဒီးတၢ်ဟူၤတၢ်ဂဲၤလၢအဟ့ၣ်ထီၣ် တၢ်မၤဂၢၢ်ထီၣ်သးအပနီၣ်လၢပုၤတၢ်ဂၤအခိၣ်န့ၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
- အဝဲသ့ၣ်မၤစၢၤကိၣ်ဖိတဖၣ်လၢအကကွၢ်နီၣ်ဒီးကွၢ်ထွဲလီၤအ နီၢ်ကစၢ်အတၢ်လိၣ်ဘၣ်တဖၣ်လၢကျဲဒ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ.
- တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤမၤစၢၤမၤစ့ၤလီၤတၢ်သကံၢ်ပဝးလၢအမၤ တံၢ်တၢ်တၢ်မၤလိမၤဒီးန့ၣ်သ့လီၤ.
- တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤဟ့ၣ်ထီၣ်တၢ်လီၢ်တၢ်ကျဲလၢအပူၤဖျဲးတခါလၢ တၢ်ကထၢၣ်ဂၢၢ်လီၤသးအဂီၢ်လီၤ.
- တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤသိၣ်လိတၢ်သ့ၣ်ညါလီၤကစၢ်အသးဖဲနသးမ့ၢ် တၢ်ကဒိကဒါအခါ.
- တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤဟ့ၣ်တၢ်လီၢ်တခါလၢတၢ်ကဟးဆွဲးတၢ်ထီၣ်ဂဲၤ တလၢခးဒီးတၢ်မၤပုၤကွၢ်ဂံၢ်သဟီၣ်လၢအလၢကွၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤမၤစၢၤမၤစ့ၤလီၤတၢ်တူၢ်ဘၣ်လၢအမ့ၢ်ဒိသိး သးတၢ်ဆိၣ်သန့ဒီးတၢ်သ့ၣ်ကိၣ်သးဂီၤဒီးမၤစၢၤလၢတၢ်ကမၤအိၣ် ထီၣ်တၢ်ခိဆၢဝဲဒိၣ်သးတၢ်ဆိၣ်သန့လၢအဆူၣ်အချ့တခါန့ၣ်လီၤ.

တၢ်တူၢ်ဘၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်သ့အပီးအလီတဖၣ်ဒီးတၢ်တူၢ်ဘၣ်သ့ၣ် ညါတၢ်သ့အတၢ်ဖံးတၢ်မၤအကျိၤအကျဲၤ

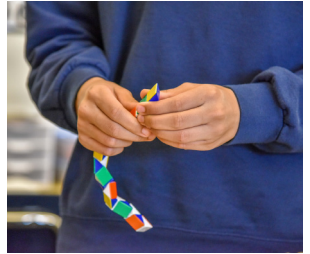
တၢ်တူၢ်ဘၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်သ့အပီးအလီတဖၣ်ပျဲၤကိၣ်ဖိတဖၣ်လၢအကသုးအသး
ဖဲအဝဲသ့ၣ်အခိၣ်န့ၣ်န့ၣ်မၤလိန့ၣ်တၢ်အခါန့ၣ်လီၤ. ပီးလီသ့ၣ်တဖၣ်အံၤမၤစၢၤဖိသ့ၣ်
လၢအကရဲၣ်ကျဲၤပၤဆၢအဝဲသ့ၣ်အသးတၢ်တူၢ်ဘၣ်တဖၣ်ဒီးအဝဲသ့ၣ်အနီၢ်ခိတဖၣ်
မ့ၢ်ဒ်သိးအဝဲသ့ၣ်စၢၢ်ဆၢလီၤအသးကန့ၢ်ဝဲဒၣ်အခါဖဲမၤတီၤဒီးဒီးဟံၣ်တၢ်မၤအဆၢ
ကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်မၤဆူၣ်ထီၣ်ကိၣ်ဖိအတၢ်ထၢၣ်လီၤအသးသ့အတၢ်သ့တၢ်
ဘၣ်တဖၣ်, မၤဂ့ၤထီၣ်အတၢ်စၢၢ်ဆၢလီၤအသးဒီးမၤခ့ၣ်လီၤကိၣ်ဖိအသးလၢအက
တူၤထီၣ်သးအတၢ်ဆိကမိၣ်ဆိကမးလၢအဘၣ်ကတၢၢ်တခါလၢအတၢ်ကမၤလိ
တၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်တူၢ်ဘၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်သ့ပီးလီအိၣ်ဝဲဒၣ်အကလုာ်ကလုာ်လၢတၢ်ထုးထီၣ်အီၤလၢအကဟ့ၣ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်ဒီးတၢ်တူၢ်ဘၣ် သ့ၣ်ညါတၢ်သ့အတၢ်ထီၣ်ဂဲၤလၢအတၢ်သိးလီၢ်အသးတဘျုးကလုာ်,အဒိဒ်သိး-

ပီးလီထၢၣ်ဂၢၢ်နီၢ်ခိ, ယိကၣ်အ
ဖျၢၣ်ကဖိတဖၣ်, လီၢ်ဆ့ၣ်နီၤလၢ
အခိၣ်တဂၢၢ်တဖၣ်န့ၣ်ဟ့ၣ်ထီၣ်
တၢ်ဟူးဂဲၤ (တၢ်ထၢၣ်ဂၢၢ်သးဖဲ
ဟူးအခါ) အတၢ်မၤစၢၤန့ၣ်လီၤ.

ယၣ်လၢအကဟ့ၣ်, စးခိထွါဘျုးတၢ်
လၢအသ့ၣ်ဒီးပီးလီဆံးလၢအမ့ၢ်တၢ်
ဒ်သိးထံဖျံၣ်လၢအမ့ၢ်စံး(ဖ)တဖၣ်
မ့တမ့ၢ်တၢ်သ့ၣ်ကိၣ်သးဂီၤအဖျၢၣ်
ကဖိတဖၣ်န့ၣ်ကဟ့ၣ်ထီၣ်နီၤပလၢၤ
တၢ်(တၢ်ဖိၣ်)အတၢ်မၤစၢၤ

တၢ်သူတၢ်ဖူဘျုးမ့တမ့ၢ်ထံ
နၢမ့ၢ်တၢ်နၢကွၢ်ဖိအစိတ
ဖၣ်မ့တမ့ၢ်တၢ်သူတၢ်အသိ
ဟ့ၣ်ထီၣ်နီၤနၢတၢ်သ့(တၢ်
နၢ)အတၢ်မၤစၢၤ

စုအကီၤလၢအယုာ်ထီၣ်သ့, နီၢ်ခိအ
ခိၣ်ဖျိၣ်တဖၣ်ဒီးတၢ်ဆိၣ်သနံးအ
ဆ့ကၢဖိဟ့ၣ်တၢ်ထီၣ်ဂဲၤထီၣ်လၢ
ယုာ်ညၢၣ်ဒီးစုဆၢခိၣ်ဆၢဒီးဟ့ၣ်ထီၣ်
နီၢ်ခိတၢ်ဟူးဒၣ်အတၢ်အတၢ်မၤစၢၤ

တၢ်သူၣ်ဝံၣ်သးဆၢလၢအသီၣ်
ခိၣ်,တၢ်ကတီၤအဖျၢၣ်ဒီးလံာ်
ဖျၢၣ်လၢအသီၣ်ကဒါတဘျီဝံၤ
တဘျီ (တၢ်သ့ၣ်ညါစ့ၢ်ကီးအီၤ
ဒ်တၢ်သီၣ်ကဒါ)ဒီးတၢ်စူၤအဘိ
တဖၣ်ဟ့ၣ်နီၤန့ၣ်ဟူ(တၢ်ကလုာ်)
အတၢ်မၤစၢၤ

တၢ်အူဖျၢၣ်ကဖိတဖၣ်ဒီးထံဖျၢၣ်
ကဖိတဖၣ်မ့တမ့ၢ်အီၤလီၤထံလၢ
အအိၣ်ဒီးခၢၣ်ဘိအက်ဟ့ၣ်ထီၣ်ဒွဲ
ပူၤတၢ်ထီၣ်ဂဲၤမ့တမ့ၢ်ဒွဲပူၤတၢ်ဟူး
ဒၣ်အတၢ်အတၢ်မၤစၢၤ

